

DOROTA KAMROWSKA

Politechnika Gdańska

**PRZEKSZTAŁCENIE PORTOWEJ
STRUKTURY MIEJSKIEJ
(STUDIUM PRZYPADKU: LE HAVRE)**

Abstract: Local Initiatives Program PIC URBAN (Case study: Le Havre). Local Initiatives Program (PIC URBAN) in Le Havre is an economic and social project, which consist of a whole range of actions leading to revitalization of a harbour district. This project is included in strategic and planning documents on a local, regional, national and European scale. It is based on partnership of both public (European Union, national, regional and local government/and private actors /enterprises, societies, NGOs). This project is co-financed from ERDF funds and is part of the second edition of the URBAN for years 2000-2006, one of European Commission Initiatives. Provisional budget of the project is estimated on 30 million euros. The aim of the project is to create conditions supporting sustainable development of the south part of the city, improve quality of life of inhabitants and increase a dynamics of the economic activity in this area. Port district of Le Havre suffers from high rates of unemployment and delinquency and large number of people living on welfare, but it also has the potential of young population and strong feeling of local identity.

1. Ogólny opis projektu

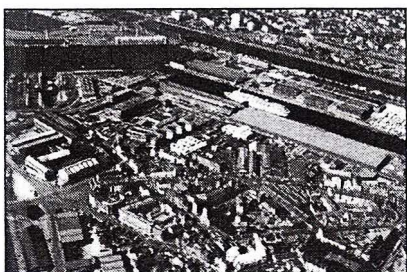
Program inicjatyw lokalnych (Le Programme d'Initiative Communautaire URBAN) dla miasta Le Havre jest projektem ekonomiczno-społecznym, grupującym całość zadań prowadzących do rewitalizacji dzielnicy portowej. Projekt ma poparcie w polityce przestrzennej na poziomie narodowym i regionalnym. Jest wpisany do dokumentów strategicznych i planistycznych: le Contrat de Plan Etat, le Contrat de Plan Région oraz le Contrat de Ville. PIC Urban jest owocem partnerstwa finansowego Unii Europejskiej, miasta Le Havre i innych podmiotów zarówno publicznych (Państwa Francuskiego, Regionu Haute Normandie

i Departamentu), jak i prywatnych (przedsiębiorstw, fundacji i stowarzyszeń). Inwestycja posiada budżet pozwalający zainicjować dynamiczny rozwój dzielnicy Południe, miasta Le Havre.

2. Lokalizacja i oddziaływanie

Le Programme d'Initiative Communautaire jest prowadzony w ramach drugiej edycji inicjatywy URBAN na lata 2000-2006, która objęła dziewięć miast francuskich: Bastię, Bordeaux, Clichy, Grenoble, Griny, Le Havre, Le Montois, Les Mureaux oraz Strasbourg.

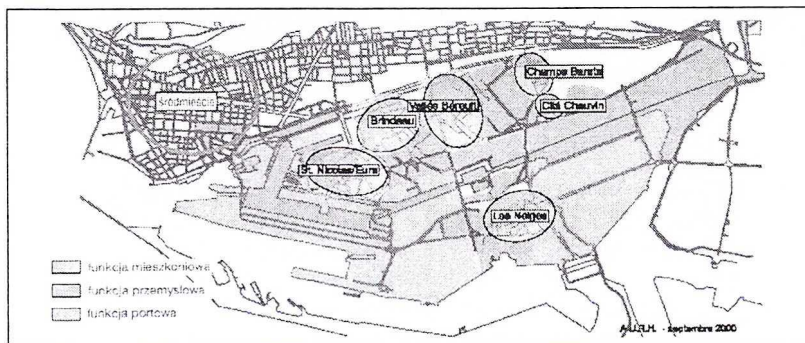
PIC Urban obejmuje południową część miasta, a dokładniej jego 6 jednostek urbanistycznych: Le Havre Saint Nicolas, Brindeau, Vallee-Bereult, Chaps Barrets, Cite Chauvin oraz Les Neiges. Akcja promocji i odnowy dzielnicy wpisuje się jednocześnie w strategię rozwoju przestrzennego miasta i jest komplementarna do projektów już przeprowadzonych w sąsiedztwie, takich jak: projekt pilotażowy dla Śródmieścia, przebudowa węzła integracyjnego dworca kolejowego, jak również projekty rozwoju aglomeracji Grands Projets de Ville (Port 2000,

Fot. 1. Widok dzielnicy Południe

Źródło: Programme D'Initiative Communautaire, Document Unique de Programmation URBAN II 2000/2006, Ville le Havre (fot. 1-3).

Champs Barrets, Cite Chauvin oraz Les Neiges. Akcja promocji i odnowy dzielnicy wpisuje się jednocześnie w strategię rozwoju przestrzennego miasta i jest komplementarna do projektów już przeprowadzonych w sąsiedztwie, takich jak: projekt pilotażowy dla Śródmieścia, przebudowa węzła integracyjnego dworca kolejowego, jak również projekty rozwoju aglomeracji Grands Projets de Ville (Port 2000,

Ryc. 1. Lokalizacja projektu

Źródło: Jak na fot. 1.

strefy logistyczne, infrastruktura społeczno-kulturalna o znaczeniu ponadlokalnym).

Przed rozpoczęciem projektu URBAN dzielnica Południe Le Havre spełniała wszystkie warunki ekonomiczno-społeczne, stawiane przez Komisję Europejską, niezbędne aby włączyć obszar do programu: wysoką stopę bezrobocia, która w tym okresie wynosiła powyżej 30%, wysoki wskaźnik przestępczości, duży procent ludności otrzymującej pomoc społeczną (26,1% w porównaniu do średniej w mieście Le Havre wynoszącej 20,8%), wysoki odsetek osób wychowujących samotnie dzieci, jak również osób przedwcześnie kończących edukację itp. Tereny poprzemysłowe charakteryzowały się złym stanem środowiska i coraz większym odsetkiem terenów niewykorzystanych. Obszar dzielnicy był zagrożony marginalizacją, jednocześnie ma ona młodą populację (31,0% poniżej 20 roku życia, w porównaniu ze średnią dla aglomeracji wynoszącą 26,5%), a tereny portowe nadają temu miejscu silną tożsamość.

3. Cel projektu

Celem projektu jest stworzenie warunków wspierających wszechstronny i zrównoważony rozwój dzielnicy, a przede wszystkim poprawa jakości życia mieszkańców oraz dynamizacja aktywności ekonomicznej na tym terenie. PIC Urban proponuje globalne podejście integrujące w sobie wszystkie sfery problemowe. Jego cele zostaną osiągnięte przez realizację cząstkowych projektów mających realny wpływ na życie dzielnicy. Projekty te, będące inicjatywą lokalną, mogą zaistnieć w wyniku współpracy wszystkich zaangażowanych partnerów: władz lokalnych, stowarzyszeń pozarządowych, instytucji, przedsiębiorstw istniejących na tym terenie, a także jego mieszkańców.

Specyfiką projektu PIC URBAN jest wytworzenie wartości dodanej w skali lokalnej, regionalnej, narodowej i europejskiej z jednoczesnym przedstawieniem globalnych rozwiązań rewitalizacyjnych poprzedzonych szczegółowymi analizami dostosowanymi do charakterystycznej sytuacji południowej części miasta. Ta strategia ma doprowadzić do osiągnięcia następujących celów:

1. Nadanie dzielnicy Południe roli motoru rozwoju aglomeracji Le Havre, przez stwarzanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i innowacji.
2. Organizacja rozwoju i odnowy dzielnicy Południe przez wypracowanie całościowego podejścia ukierunkowanego na szukanie kom-

patybilności między aktywnością ekonomiczną, synergia społeczną i zapewnieniem różnorodności funkcji.

3. Tworzenie nowych miejsc pracy.
4. Promowanie połączeń funkcjonalnych i transportowych dzielnicy Południe z terenami sąsiednimi, jej otwarcie, w celu integracji mieszkańców z nową dynamiką miejską,
5. Wprowadzenie metod i zasad partycypacji społecznej i demokratycznego zarządzania.

Inicjatywa PIC Urban wpisuje się w praktykę równoważenia rozwoju przez:

- podejście całościowe i komplementarne, integrujące zagadnienia społeczne, ekonomiczne i ekologiczne zakładając średnio- i długookresowe priorytety;
- tworzenie realnego i ścisłego partnerstwa różnych aktorów zaangażowanych na terenie dzielnicy;
- partycypacyjny charakter wyboru i realizacji projektów, który ma wzmocnić spójność społeczną dzielnicy;
- ewaluację realnych rezultatów, monitoring trwających projektów;
- w razie potrzeby, szybką interwencję na podstawie najlepszej dotychczasowej praktyki przez procedurę ciągłego ulepszania.

4. Główne priorytety

Do projektu są zakwalifikowane działania wpisujące się w jeden z priorytetów dotyczących rozwoju socjalnego, ekonomicznego, ekologicznego i przestrzennego.

Priorytet I – Spójność społeczna – zatrudnienie – edukacja

Dzielnica południe ma duży potencjał społeczny, mieszkańcy są przedsiębiorczy i chętnie łączą się w inicjatywy lokalne, a życie toczy się w przestrzeniach publicznych. Pierwszym priorytetem projektu PIC URBAN jest inwestycja w najcenniejszą wartość tego terenu – jego mieszkańców. Założenia programowe tego priorytetu zawierają się w czterech kierunkach działań:

Działanie 1: Wspieranie i rozwój życia dzielnicy oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego:

- Wspieranie organizacji pozarządowych i stowarzyszeń.
- Rozwój więzi socjalnych, wzmocnienie partycypacji społecznej oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

- Pomoc przy rozwiązywaniu konfliktów lokalnych i prowadzenie mediacji.

Działanie 2: Pomoc osobom defaworyzowanym oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu:

- Dokładne diagnozowanie sytuacji na rynku pracy.
- Przeprowadzanie szkoleń dla mieszkańców w zawodach i umiejętnościach, które mogą wykorzystać na lokalnym rynku pracy.
- Zbliżenie oferty popytu i podaży na rynku pracy przez spotkania z potencjalnymi pracodawcami, akcje informacyjne i szkoleniowe.

Działanie 3: Zapewnienie równych szans dla dzieci i młodzieży oraz poprawa dostępności służby zdrowia:

- Pomoc dla rodziców, szczególnie dla tych, którzy samotnie wychowują dzieci, przełamanie ich izolacji i separacji społecznej.
- Prowadzenie polityki prorodzinnej.
- Zapobieganie uzależnieniom wśród młodzieży.
- Poprawa infrastruktury służby zdrowia.

Działanie 4: Promocja nowoczesnych technik komunikacji, dostępu do Internetu, wspieranie rozwoju kultury informacyjnej:

- Dotarcie z ofertą technologii informacyjnej i komunikacyjnej, do jak największej liczby mieszkańców, w tym tworzenie punktów publicznego dostępu do Internetu.
- Akcje rozpowszechniania kultury multimedialnej, punktów informacji zarówno o życiu lokalnym (wydarzenia, działania urzędów), jak i wydarzeń regionalnych, narodowych i europejskich.

Przykłady projektów:

- konstrukcja mediateki i przestrzeni wymiany multimedialnej;
- nowe forum pracy dla dzielnicy;
- budowa centrum kulturalno-społecznego dzielnicy;
- utworzenie stowarzyszenia rozwiązywania konfliktów lokalnych i mediacji (Association Sans Détour);
- stworzenie stowarzyszenia wspierającego aktywność życia w dzielnicy latem – Naviguer tout l'été ;
- założenie stowarzyszenia zajmującego się integracją społeczną kobiet i przeciwdziałaniem ich wykluczeniu – Au bon 'Eure des Dame ;
- przeciwdziałanie niepewności zatrudnienia – akcja organizowana przez Czerwony Krzyż;
- stworzenie nowego żłobka – Clinique des Ormeaux.

Priorytet II – Rozwój ekonomiczny

W tej grupie są finansowane projekty przyczyniające się do stworzenia sprzyjających warunków do rozwoju ekonomicznego dzielnicy. To właśnie przez nowe inwestycje, tworzące miejsca pracy, przede wszystkim w trzecim sektorze gospodarki i przemysłach innowacyjnych, dzielnica Południe może stać się przykładem i motorem rozwoju aglomeracji. Te działania będą miały jednocześnie zdecydowany wpływ na rewitalizację społeczną i przestrzenną tego terenu. Aby osiągnąć oczekiwany efekt niezbędne jest podjęcie trzech działań:

Działanie 5: Wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców i pomoc przy rozpoczynaniu nowych inicjatyw, otwarcie na świat i nowoczesne technologie:

- wspieranie i kształcenie przedsiębiorców (skierowane szczególnie do ludzi młodych i kobiet);
- doradztwo i szkolenia, pomoc w założeniu działalności, przygotowaniu projektu i znalezieniu sposobu finansowania;
- stworzenie organizacji wspierających przedsiębiorców.

Działanie 6: Tworzenie służb miejskich przygotowanych do obsługi przemysłu, stworzenia systemu monitoringu i bazy danych:

- Analiza istniejącej bazy ekonomicznej.
- Stworzenie serwisu zajmującego się monitoringiem i bazą danych na potrzeby przyszłych inwestycji.
- Tworzenie izb przemysłowych i grup przedsiębiorców sprzyjających wymianie *savoir-faire* i nawiązywaniu kontaktów gospodarczych.

Działanie 7: Rehabilitacja dziedzictwa przemysłowego w celu wprowadzenia tam nowych funkcji przemysłowych i usługowych:

- Analiza istniejących obiektów, wprowadzenie karty implementacji i rehabilitacji obiektów przemysłowych.
- Rehabilitacja i wprowadzenie nowej funkcji do konkretnych obiektów.

Przykłady projektów:

- tworzenie centrum biznesu – (Dombasle);
- zagospodarowanie niewykorzystanych terenów poprzemysłowych;
- stworzenie funduszu nie oprocentowanych pożyczek dla micro-przedsiębiorstw – ADIE;
- założenie banku pracy – CAP Compétences ;
- studia i analizy istniejącej bazy ekonomicznej – CCIH (izba przemysłowa);

- wprowadzenie bezprzewodowej sieci internetowej w strefie przemysłowej – Le Vaisseau.

Priorytet III – Środowisko – Rewitalizacja struktur miejskich

Położenie nacisku na zachowanie walorów środowiskowych oraz wysokiej jakości życia mieszkańców implikuje potrzebę kompleksowego planu działań, zmierzającego do zachowania jakości środowiska przyrodniczego. Podjęcie takich działań, jak wspieranie ładu przestrzennego i ekologicznego, hierarchizacji i czytelności struktur miejskich, tworzenia i odnowy przestrzeni śródmiejskich, a także rozwiązanie zagadnień transportowych, jest niezbędne dla pełnej integracji dzielnicy Południe z miastem i aglomeracją.

Co więcej, rewitalizacja terenów stanowiących połączenie miasta z portem jest jednym z najpoważniejszych problemów całej aglomeracji, dlatego właśnie zwrócono szczególną uwagę na działania podejmowane w tym celu. Ten priorytet ma szczególne znaczenie w procesie zmiany negatywnego wizerunku dzielnicy i poszukiwań elementów mogących wpływać na jej atrakcyjność.

W tej grupie znalazły się projekty przyczyniające się do stworzenia sprzyjających warunków rozwoju przestrzennego i ekologicznego:

Działanie 8: Reorganizacja planu transportu i działania zmierzające do zmniejszenia uciążliwości transportu kołowego:

- Plan reorganizacji transportu zawierający całościowy projekt hierarchizacji sieci, podkreślający priorytet transportu zbiorowego, rowerowego i pieszego.
- Wzmocnienie roli węzłów przesiadkowych.
- Przewymiarowanie dróg istniejących i przystosowanie ich do skali miejskiej.
- Zwiększenie bezpieczeństwa podróży, obniżenie wypadkowości.
- Integracja dzielnicy z miastem, wytworzenie połączeń między poszczególnymi dzielnicami.

Działanie 9: Podniesienie jakości życia mieszkańców przez wzmocnienie walorów środowiska naturalnego i kulturowego:

- Wyznaczenie, zaprojektowanie i realizacja głównych przestrzeni publicznych w dzielnicy.
- Finansowanie i konstrukcja budynków użyteczności publicznej.
- Waloryzacja istniejącego dziedzictwa portowego: rehabilitacja budynków, przestrzeni zielonych i waterfrontów.

Działanie 10: Stworzenie lokalnej karty ekologicznej:

- Edukacja ekologiczna, uwrażliwienie społeczeństwa na środowisko.

- Implementacja prośrodowiskowych systemów inżynieryjnych.

Działanie 11: Przygotowanie programów i narzędzi rewitalizacji i rehabilitacji tkanki miejskiej:

- Przygotowanie programów pozwalających na efektywną i klarowną współpracę partnerów prywatnych i publicznych.

- Przygotowanie studiów i planów inwestycji (studia wykonalności *-feasibility studies*, projekty urbanistyczne i architektoniczne).

- Zarządzanie środkami finansowymi oraz strategię i plany ekonomiczne, oceny wpływu na środowisko itp.

- Montaż operacyjny i techniczny projektów rehabilitacji terenów poprzemysłowych, portowych i militarnych.

Przykłady projektów:

- przygotowanie projektu urbanistycznego Saint Nicolas wraz ze stworzeniem nowego parku miejskiego oraz rewitalizacją doków (Dombasle);

- przebudowa i reorganizacja skrzyżowania Mouchez – Hanzy – VDH;

- zagospodarowanie ul. des Chantiers – VDH;

- stworzenie sieci ścieżek rowerowych – VDH;

- rehabilitacja terenów Arcole-Brindeau;

- rewitalizacja doków (Dombasle);

- restauracja fasad na ul. Brindeau;

- akcja zbiórki i utylizacji sprzętu elektronicznego – Envie Log.

Przykładem projektu cząstkowego dobrze oddającego ideę inicjatywy PIC Urban jest projekt dzielnicy Saint Nicolas de l'Eure. Przewidywany budżet tego projektu wynosi 88 tys. euro. Jest to dzielnica historyczna o silnej tożsamości miejsca, wynikającej z jej powiązania z portem. Jej położenie w bliskim sąsiedztwie centrum miasta czyni z niej potencjalnie dobrą lokalizację dla funkcji mieszkaniowej, która zgodnie z przewidywaniami, rozwinie się w ciągu najbliższych 10-15 lat.

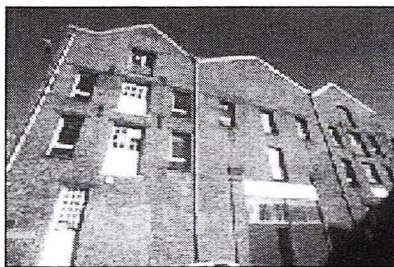
W 2001 r. zostały przeprowadzone studia mające na celu diagnozę stanu istniejącego i potrzeb mieszkańców, w ich wyniku sformułowano potrzebę następujących działań:

- otwarcia dzielnicy i jej powiązania ze śródmieściem;
- zagospodarowanie terenów stanowiących jej interfejs z terenami portowymi;
- ochrona i waloryzacja dziedzictwa kulturowego i portowego charakteru dzielnicy;

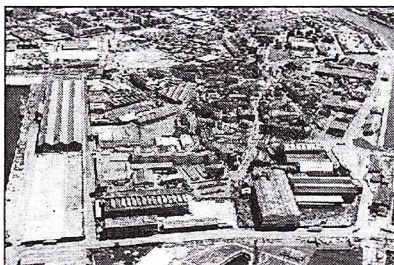
- wprowadzenia funkcji kulturalno-administracyjnych, których lokalizacja nie jest możliwa w śródmieściu;
- tworzenie zielonego pasa mieszczącego park miejski na terenie 9 ha wzdłuż nabrzeża Saône;
- wytworzenie i hierarchizacja sieci przestrzeni publicznych;
- rehabilitacja doków Dombasle.

Celem tego projektu jest zwiększenie atrakcyjności dzielnicy, wprowadzenie dynamiki miejskiej, co spowoduje podniesienie jakości życia mieszkańców. Projekt ma wykorzystać znaczny potencjał tego terenu, aby odpowiedzieć na potrzeby i oczekiwania mieszkańców oraz innych aktorów obecnych w jednostce urbanistycznej Saint Nicolas de l'Eure. Dotychczas przeprowadzone projekty to tworzenie centrum biznesu Dombasle, 3000 m² powierzchni handlowej, na której obecnie rezyduje 11 przedsiębiorstw oraz centrum edukacji pilotów morskich. W ramach projektu będzie przeprowadzone zakończenie działań projektowych urbanistyczno-architektonicznych, organizacja i realizacja procesu inwestycyjnego, poszerzenie projektu o wymiar ekonomiczno-społeczny.

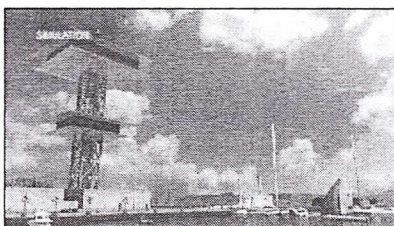
Projekt budowy Centrum Morza i Równoważenia Rozwoju oraz kompleksu wodnego na nabrzeżu Saône jest jednym z największych i z pewnością najbar-

Fot. 2. Dzielnica Saint Nicolas de l'Eure

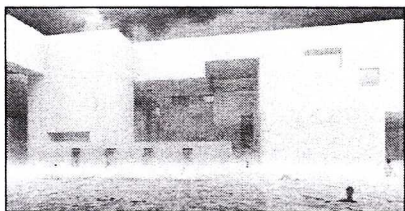

Fot. 3. Dzielnica Saint Nicolas de l'Eure

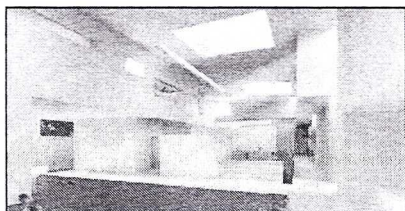
Fot. 4. Centrum Morza i Równoważenia Rozwoju

Źródło: http://www.ville-lehavre.fr/delia-CMS/grands_projets/index/article_id-/topic_id-446/centre-de-la-mer-et-du-developpement-durable.html.

Fot. 5. Kompleks wodny

Źródło: http://www.ville-lehavre.fr/delia-CMS/grands_projets/index/article_id-/topic_id-502/complex-aquatique.html.

Fot. 6. Kompleks wodny

Źródło: Jak na fot. 5.

dziej reprezentacyjnym projektem PIC Urban dla Hawru, dlatego ponad 50-ciu architektów wzięło udział w konkursie architektonicznym zorganizowanym przez miasto. Zwycięzcą został architekt francuski, twórca Opery w Lyonie, Muzeum Guggenheima w Rio de Janeiro i La Tour Agar w Barcelonie, Jean Nouvel.

Przez wybór miejsca inwestycji na półwyspie Frissard, miasto potwierdza swoją portową tradycję. To dziedzictwo stanowi potencjał miejsca i daje możliwość tworzenia nowoczesnej scenografii miejskiej. Metalowa wieża o wysokości 120 m, podtrzymująca dwie platformy o funkcji wystawienniczej, będzie dominantą w krajobrazie miasta.

Przewidywane parametry projektu to 300-400 tys. odwiedzających każdego roku, budżet wynoszący 30 mln euro. Inwestycja będzie finansowana w 70% ze środków publicznych, w tym częściowo ze środków URBAN. Zakończenie inwestycji jest planowane na koniec 2007 r.

Kompleks wodny będzie usytuowany po drugiej stronie nabrzeża i będzie się składał z 3 stref funkcjonalnych: basenu sportowego, basenu rekreacyjnego i części zawierającej place zabaw dla dzieci. Przeszklona fasada zapewnia wizualne połączenie z wodą. Podczas sezonu letniego fasady będą otwarte. Ta inwestycja będzie trwała do końca 2006 r., a jej przewidywany koszt wyniesie 16 mln euro.

5. Model finansowania

Całkowity budżet projektu wynosi 30 mln euro, z czego 10 mln to środki federalne, przekazane przez Komisję Europejską w ramach inicjatywy wspólnotowej URBAN.

Tabela 1

Plan Finansowy (Państwo, Region i Departament)

Struktura	Procent kosztów ponoszonych przez FEDER	Koszt całkowity	Koszt publiczny całkowity	Partycypacja publiczna samorządowa	Partycypacja publiczna narodowa					Wkład prywatny
					Suma	Centralna	Regionalna	Lokalna	Departamentalna	
Spójność społeczna – zatrudnienie – edukacja	42	5 811	5 573	2 464	3 109	700	500	1 209	700	238
Rozwój ekonomiczny	38	2 437	2 400	914	1 486	121	250	815	300	37
Środowisko – rewitalizacja struktur miejskich	32	21 040	20 731	6 778	13 954	2 000	1 250	8 504	2 200	309
Pomoc techniczna	50	1 498	1 498	749	749	0	52	696	0	0
Suma		30 786	30 202	10 905	19 298	2 821	2 052	11 224	3 200	584

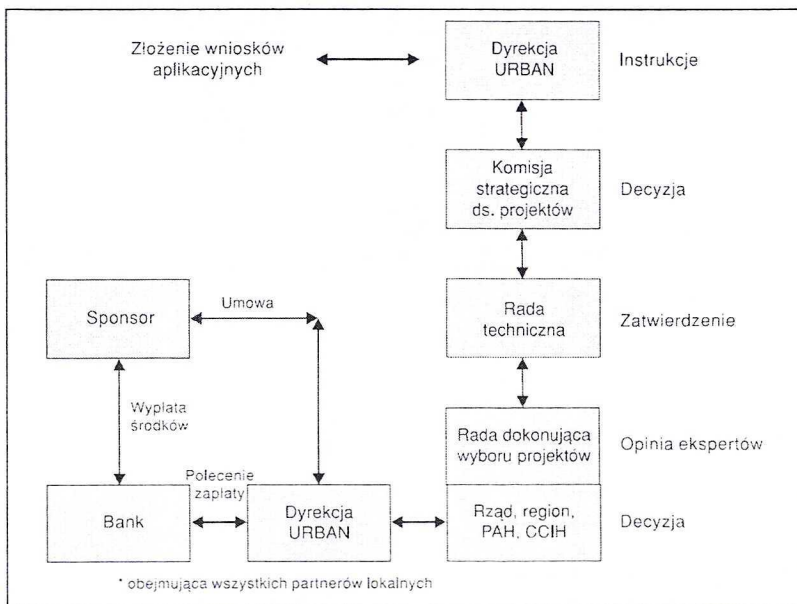
Źródło: Jak na fot. 1.

Przewidywany budżet:	30,0 mln euro
Unia Europejska /ERDF/	10,9 mln euro
Miasto Le Havre	10,0 mln euro
Inni partnerzy	9,1 mln euro

Te środki przeznaczone są dla partnerów prywatnych i publicznych w celu współfinansowania przedstawionych, opracowywanych i realizowanych bezpośrednio przez nich projektów. Instytucją zarządzającą finansowaniem projektów i weryfikacją kosztów jest miasto Hawr.

6. Zarządzanie i organizacja

Le Havre i Bastia są jedynymi z miast objętych inicjatywą URBAN, które zdecydowały się na bezpośrednie zarządzanie projektem ERDF. W pozostałych miastach odpowiedzialność ta leży po stronie rządowej (Prefektury) lub specjalnie w tym celu powołanego inwestora zastępczego – zwykle spółki o kapitale publiczno-prywatnym.

Ryc. 2. Procedura wyboru i ewaluacji projektów.

Źródło: Jak na fot. 1.

W celu zarządzania projektem Le Havre powołało komórkę składającą się z 6 osób. Poniżej przedstawiona została procedura wyboru i ewaluacji projektów cząstkowych. Procedura aplikacyjna trwa do 10 tygodni, a w ciągu roku przewidziane są minimum trzy terminy zgłaszania nowych projektów. Zgodnie z zasadą $n+2$ projekt musi zostać zakończony do 2008 r., a rozliczony na początku roku następnego.

7. Procedura i kryteria wyboru projektów

Każdy projekt jest oceniany indywidualnie, według kryteriów ewaluujących szanse jego powodzenia oraz jego wpływ na rozwój lokalny. Pierwszym z kryteriów wyborów jest lokalizacja projektu. Powinien on wpisywać się w parametry interwencji, zarówno fizyczne, takie jak lokalizacja w jednej z 6 jednostek urbanistycznych, jak również parametry społeczne (wpływ na dzielnicę i jej mieszkańców).

Następnym etapem jest ocena sposobu wpisywania się projektu w strategię PIC URBAN. Równie ważnymi czynnikami są jakość, charakter innowacyjny projektu, także jego wykonalność techniczna i finansowa. Podczas procedury kwalifikacyjnej brane są także pod uwagę priorytety ogólne Komisji Europejskiej:

- wpływ projektu na rynek pracy, tworzenie nowych miejsc pracy;
- równoważenie rozwoju;
- równouprawnienie kobiet i mężczyzn;
- wpływ projektu na mieszkańców;
- wyrównywanie szans, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

8. Partycypacja społeczna

Komunikacja społeczna w projektach inicjatywy URBAN spełnia trzy funkcje. Oprócz najważniejszej, poinformowania aktorów lokalnych i zachęcenia ich do udziału w projekcie, pełni też funkcję informacyjną o programie URBAN i o priorytetach Komisji Europejskiej.

Specyfiką tego projektu jest duże znaczenie partycypacji społecznej. Powodzenie przedsięwzięcia zależy od udziału wszystkich aktorów zaangażowanych w proces. Mimo założonych ram i procedur, za inicjatywę odpowiadają sami zainteresowani. Strategia 'bottom-up' pozwala mieszkańcom czuć się współtwórcami projektu, 'architektami' swojego najbliższego otoczenia.

W projekcie będą wykorzystane następujące narzędzia komunikacji:

1. Identyfikacja projektu – tablice informacyjne umieszczone na głównych wlotach do dzielnicy przedstawiające projekt i zaangażowanych w niego partnerów.
2. Komunikacja zinstytucjonalizowana – z prasą lokalną i regionalną, rozpowszechnianie dokumentów programowych URBAN, seminaRIA oraz biuletyn, dostarczany bezpośrednio do domów mieszkańców, opisujący regularnie stan zaawansowania programu, stworzenie specjalnej rubryki na stronie internetowej miasta przedstawiającej sam projekt i dotyczące go aktualności.
3. Komunikacja bezpośrednia – tablice, banery i wystawy informujące o poszczególnych działaniach, dokumentacja zdjęciowa i filmowa postępu prac.

9. Ewaluacja działań

Dokument ewaluacji okresowej projektu, przygotowywany przez odpowiednią komisję, składa się z opisu oddziaływania projektu,

Tabela 2

Wykorzystanie środków, stan na koniec 2003 r.

	ERDF planowany	ERDF zaprogramowany	ERDF pozostały do zaprogramowania	Poziom programowania (w %)	Projekty, które pozostały do realizacji
Priorytet 1	2 463 800	1 773 567	690 233	72	centrum kulturalno-społeczne, stowarzyszenie rozwiązywania konfliktów i mediacji
Priorytet 2	913 753	232 973	680 780	25	kreacja centrum biznesu, inne, jako zdefiniowane w późniejszym okresie
Priorytet 3	6 777 724	2 319 589	4 458 135	34	park miejski, sieć ścieżek rowerowych, analizy transportowe OPAH itd.
Priorytet 4	749 100	406 660	342 440	54	pomoc techniczna: wynagrodzenia, komunikacja, koszty operacyjne
Suma	10 904 377	4 732 789	6 171 588	43	

Źródło: Programme D'Initiative Communautaire, Document Unique de Programmation URBAN II 2000/2006.

wskaźników jakościowych oraz serii indyktorów ilościowych, które mierzą ogólne oddziaływanie projektu, rezultaty na poziomie działań szczegółowych i realizację projektów cząstkowych. Indykatory te dotyczą wszystkich priorytetów: społecznego, ekonomicznego, środowiskowego, przestrzennego i pomocy technicznej. W tabeli 2 przedstawiono pokazującą procent wykorzystania środków.

10. Efekty

Projekt stał się ważnym bodźcem rozwoju dla terenu nie tylko dzielnicy, ale całej aglomeracji. Fundusze w wysokości 30 mln euro za-inwestowane w projekt wygenerowały napływ kapitału prywatnego w wysokości 200 mln euro. Tak wielostronny i kompletny projekt na pewno zmieni oblicze dzielnicy Południe Le Havre, będzie on nie tylko, jak założono w jego celach, motorem rozwoju aglomeracji, ale i jej wizytówką.

Literatura

Avec PIC URBAN, les quartiers Sud se mettent en mouvement. Miasto Le Havre. *Programme D'Initiative Communautaire.* Document Unique de Programmation URBAN II 2000-2006, Miasto Le Havre.

W służbie regionom. Polityka Regionalna, Unia Europejska, Urząd Publikacji 2004.

Nowe partnerstwo dla spójności, konwergencja, konkurencyjność, współpraca. Trzeci raport na temat spójności gospodarczej i społecznej, Urząd Publikacji, luty 2004.

Strona internetowa miasta Le Havre, 20 czerwca 2005:

http://www.ville-lehavre.fr/delia-CMS/grands_projets/index/article_id-/topic_id-441/pic-urban.html

http://www.ville-lehavre.fr/delia-CMS/grands_projets/index/article_id-/topic_id-504/st-nicolas-de-l-eure.html

http://www.ville-lehavre.fr/delia-CMS/grands_projets/index/article_id-/topic_id-446/centre-de-la-mer-et-du-developpement-durable.html

http://www.ville-lehavre.fr/delia-CMS/grands_projets/index/article_id-/topic_id-502/complex-e-aquatique.html